

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Ad S. Caeciliam oratio.*)

Tu modo, diva, velis nostris occurrere rebus,
Adsis, et cantus, nostra patrona, move!
Afflato supero juveniles dirige voces,
Aetheria ut nostrum profluat arte melos;
Ne vano captas modulamine inaniter aures
Ludat, sed sursum cantio corda trahat.
Crescere fac sacrae artis amorem odiumque nefandae,
Quae rapta Domino laude proterva tumet.
Et cineres facias vivum consurgere in ignem
Vorantem officiis scandala mixta sacris,
Ejicere e templis strepitus fac velle profanos,
Nam bene posse datur, cui bene velle datum est.
Jam geminata nitet tua circum tempora palma:
Cantor virgineus martyriique rubor;
Quando sacras strepitus lascivus fugerit aedes
Castaque condecorant cantica templa Dei:
Tunc acto per Te, durisque laboribus hoste
Tertius, o victrix virgo, triumphus erit,

*) Ta lepi slavospev, ki ga je neki že pred leti zložil sv. Ceciliji na čast, iskreni cecilijaneec r. župnik g. Andrej Strempfl, stal je na čelu knjižice, ki je obsegala vse tekste pri graškem občnem zborovanji predavanjih skladb in zaslužil, da ga tudi tu na prvo mesto postavimo. Naj bi se le tudi ranjcega pesnika v pesmi razodeta prisrčna želja spolnila!

XIII. občno zborovanje nemškega „Cecilijinega društva“ v Gradci.

(Dalje).

Ob 11. uri prične se prvo zborovanje društvenikov in udeleževali so se ga tudi gostje nečlani. Predsedoval je glavni načelnik Schmidt opazujoč, da edina točka današnjega posvetovanja bude konečna potrditev novega načrta društvenih pravil, urejenega po razgovorih v Bambergu. Poročal je o novem načrtu, ki se le malo loči od prejšnjega, g. prèlat Karlon. Najvažnejša razlika je le-ta, da naj se imé „društvo za vse dežele nemškega jezika“ spremeni v „občno Cecilijino društvo za škofije na Nemškem, Avstrijsko-Ogrskem in v Švici“.

Arhivar Langer iz Dečina je predlagal, naj se načrt pravil sprejme *en bloc*, kar tudi obvelja. Celo bral se ni, ker ga je itak imel vsak udeležnik zborovanja v rokah. Zborovanja je bilo že ob 12. uri konec.

Popoludne ob 4. uri bilo je obiskovanje presv. Rešnjega Telesa v krasni cerkvi Srca Jezusovega. Kot prva točka vsporeda je bil nek komad za orgle. Nove orgle, ki jih je postavil Walker v Ludwigsburg-u, imajo 36 glasov, 16 v prvem manualu, 11 v drugem in 9 v pedalu. Zraven prideta še dva pedalna sklepa, en manualen sklep in trije zbiralniki, ki ob eum na oba manuala in na pedal vplivajo, ne da bi bilo treba registrov vleči. Orgle so lepo delo, porok mu je že ime izdelovatelja; toda obžalovati je, da manjka jezičnih glasov, katerih naročniki izrecno niso hoteli imeti. Tudi registrovanje je pri toliko glasovih okorno. Da je temu tako, videlo ali bolje slišalo se je takoj pri orglanji prve točke, neke fuge. Prehodi so bili neposrednji, da ne rečem, — robati.

Prva pevska točka je bila velikanska skladba Palestrine „*Stabat Mater*“, kakor jo je predelal Rihard Wagner. Zbor je vzorno izvršil težko svojo nalogo; le tenorom se je videlo, da je bila skladba za nje previsoka.

Sledila so Witt-ova „*Impropéria*“, kojih predavanje je pevskega zboru delala vso čast; da so pevci proti konci nekoliko opešali, se ne sme devati na njihov rovaš, ampak le dolgosti skladbe, ki že sama zahteva čilih moči. Tu pa najprej dolgi „*Stabat Mater*“ in takoj potem „*Impropéria*“ — to je vendar premučno!

Naslednji Händel-ov zbor „*Durch seine Wunden*“ za orgle dozdeval se je nekako nemirno registrovan. Prijetno nasprotje bila je Mitterer-jeva živahna, otroška sekvenca „*Victimae paschali*“; Nanini-jeva sijajna skladba „*Haec dies*“ je zaključila motete iz velikonočne dobe.

Pred blagoslovom pel se je prekrasni Hallerjev „*Tantum ergo*“ v E-dur in to prav dobro.

Zvečer zabavali so se člani in gostje zopet v Aninih prostorih, kakor prejšnji večer, pri glasbi in pijači. (Konec prih.)

Molitev in petje pri „tihi“ maši.

(Konec.)

A tudi neprestane vzajemne molitve n. pr. sv. rožnega venca in litanij bi za sv. mašo ne zagovarjal, ker te molitve mnogokrat niso v nobeni

zvezi z mašnimi molitvami mašnikovimi pri altarji, ker pozornost na posamezne mašne dele in obrede kratijo in zvezo med mašnikom in verniki čestokrat preprečijo. V molitvenih knjigah, zlasti iz novejšega časa nahajajo se jako dobri obrazci mašnih molitev z mnogimi jedrnatimi kratkimi molitvicami, katere so jako pripravne kot pavze med petjem. Take molitve naj bi se rabile, a vedno tako, da se naslanjajo na dotične obrede in molitve mašnikove pri altarji.

Kdor „naprej“ moli, naj svoj posel opravlja s sveto previdnostjo ter naj premisli da sv. cerkev mašniku veleva, en del liturgičnih molitev glasno opravljati, druge pa tiho; to pa iz jako modrih vzrokov. Torej ne sme s svojo molitvijo različnega učinka, deloma razumljive, deloma tihe molitve mašnikove popolnoma onemogočiti, marveč mora na to paziti, da vsaj kdaj mašnik pri altarji do svoje pravice pride. Kaj lahko in premnogokrat pa tak molivec mašnika na stran potisne in nehoté tedaj človek vpraša: „Kdo je pa pri taki službi božji glavna oseba?“ — Voditelj občne molitve pri sv. maši naj gleda tudi na način svojega glasu; molitve se ne prednašajo s patetičnim deklamovanjem, temuč *recto tono* t. j. z enoterim glasom, kakor liturgična recitacija oficija, počasi, pobožno in ne premočno, le toliko glasno, da je verniki le razumé. Tega pravila treba držati se zlasti zaradi tega, da mašnika pri altarji ne moli. Iz tega vzroka prepoveduje cerkev celó cerkvene dnevne čase (*laudes & horae*) med sv. mašo glasno opravljati; torej se mora tembolj ljudska pobožnost, kolikor mogoče, tako vrediti, da mašnika ne moti.

Gledé cerkvenih pesmi pri tihí maši naj bi se pazilo na naslednje: a) V občé naj bi zadostovale 3—4 pesmi, med katerimi so lahko krajše z dvema kiticama in pripravnimi medigrami. b) Ker tu gré za vredno obhajanje sv. maše, naj se izbirajo in pojó prave cerkvene pesmi in ne takozvane nabožne, kakoršne se rabijo pri šmarnicah, pri romanji i. t. d. Če cerkev pri slovesni maši koralno petje zahteva in le táko večglasno petje dovoljuje, ki je koralu v tonovskem načinu, melodiji in rhytmu podobno, utegne nam to kazipot in vodilo biti, da pri tihih mašah le take pesmi prepevamo, ki so bolj koralnega značaja. c) Pesmi se morajo kolikor mogoče ujemati in naslanjati na dotični del sv. maše, n. pr. v začetku bodi kaka spokorna pesem, pri gloriiji hvalna, pri Credo verska, pri Sanctus-u kak „sveto“, po povzdigovanji kaka pesem v čast sv. Rešnjemu Telesu, po obhajilu obhajilna, konci pa kaka Marijina ali svetniku na čast. Neprilíčno pa utegne biti n. pr. o praznikih Matere Božje skozi vso mašo le Marijine pesmi prepevati. Da med posameznimi kiticami ni trebá dolgih mediger, ter da se spremljevanje z orglami kolikor mogoče zmerno in tiho goditi mora, zlasti le v podporo glasov, to se samo ob sebi razume.

Končno bodi še predložen načrt za molitev in petje pri tihí maši: V začetku sv. maše molitev, potem petje do darovanja, potem prenehlej; po darovanji molitev in petje do povzdigovanja; pri in po povzdigovanji prenehlej, potem petje in molitev; pri obhajilu prenehlej, potem molitev in petje do konca. Ako ti pa zadostujejo 2—3 pesmi, tedaj postavi jim primerne molitve in prenehljaje.

Nove orgle

v uršulinski cerkvi v Ljubljani 1891.

Še nikoli se nisem tako rad lotil recenzije novih orgel, kakor danes, ko imam ocenjati nove nunske orgle. Delo je za naše razmere veliko in tu zamore mojster kaj pokazati in cenzor nekaj povedati. Orgle so 56. delo našega domačega umetnika g. Franciška Goršiča. Večkrat sem bil v njegovi delavnici in orgle sem sedaj trikrat temeljito poskušal, toraj lahko govorim.

Prostora je na nunskem koru obilo, mojster toraj ni bil omejen, marveč popolnoma prost v razvrščenji svojega dela.

I.

Omara, mehovi.

Omara je samo jedna, naredil jo je g. Vurnik v Radolici iz mehkega lesa, v barvi posnema hrastov les, bogato je pozlačena in naredi res mogočen vtis. Na verhu je relief-podoba svete Cecilije, ki sedi pri orglah in peva. Sredi orgel je napis: „Omnis spiritus laudet Dominum“. — „Vse, kar sope, hvali Gospoda“. Ps. 150, 6. Pred omaro je igralnik, igralka gleda k altarju. Pred igralnikom in krog njega je dovolj prostora za velik pevski zbor.

Na dnu orgelj je meh s tremi zajemalci (Schöpfer), meh goni kolò. En sam človek zadostuje pri tem kolesu in prav lahko opravlja svoj posel. Sapa iz glavnega magacina ima 80^{mm} moči. Poleg tega meha sta v orglah še dva druga, eden s 70^{mm}, drugi s 60^{mm} sapne moči. Drugi in tretji meh dobita sapa sicer iz prvega, pa jo po umetni pripravi spreminjata v lahnejo. Častiti bralec si že misli, da vsak teh mehov preskrbljuje glasove drugega manuala in pedalnega oddelka. Da je dotok sape vedno enakomeren, nahaja se v orglah še do 10 regulatorjev. Sapilo je tako izdatno, da se ne čuti najmanjšega tresaja, četudi prideš iz pleno v en sam ton nežnega spremana. Jako zanimivo je bilo gledati v delavnici, kako lepo in točno so se vrstoma napolnjevali vsi trije mehovi. Pousnjenje in zgoščenje lesa s trdnim papirjem je jako solidno in snažno.

II.

Igralnik, mehanika.

Igralnik je precej velik in lepo likan, ima tri manuale. Tipek v manualu je 54; snežnobele so in da ni treba do III. manuala preveč stegati rok, spodrezane so tipeke goranjih dveh manualov in molé nad spodnjim malo naprej in pridejo tako bliže orglavca. Vlaki (Registerzüge) so na desno in levo igralca v treh vrstah; po barvah se spozna, kateremu manualu da služijo. Abstrakti na koncu nimajo več medenih kljukic, marveč kljukice so vrezane v les sam, in da les ne počí, prevlečen je z papirjem. Vijaki (Stellschrauben) so na mnogih krajih, prav lahko se pride do njih. Sploh je v orglah tak red, da mojster lahko sem ter tje hodi in vse piščali doseže. Iz vsega se vidi, da g. mojster racionalno dela in stvar temeljito premisli.

Orgle so na stožke (Kegelladen), toraj vsak glas prejema sapa iz posebne kancele. Ventilčki in sploh vsa mehanika je tako skrbno pousnjena, da ni čuti najmanjšega ropota. Votlinice, v katerih stojé piščali, so natančno izvrtane, one za cinaste piščali so gladko vžgane jamice.

III.

Piščali, intonacija.

A. I. Manual, 11 spremenov.

1. **Principal** 8' iz cina, v prospektu C 8', ima jako močan, rezoč in pristen principal-glas.

2. **Bordun** 16', Bass } iz lesa, diskantne piščali z dvojnimi labijem in cevko.
3. **Bordun** 16', Diskant }

Znabit se ho komu čudno zdelo, da ima ta spremen (kakor tudi Viola major 16' v drugem manualu) dve potezi ali vlaka. Zgodilo se je v ta namen, da se zamore včasih

za krepkeje spremljevanje močnega pevskega zbora privzeti v diskantu 16'-ni glas, ne da bi ga motilo premočno bučanje v basu. Ozir na spremljevanje petja je tudi vzrok, da se je disponiral srednje-krepki Bordun 16' mesto premočnega Principal-a 16'.

4. **Gemshorn** 8', sedem piščali lesenih, naprej cin. Jako lep, karakterističen spremen.
5. **Gamba** 8', šest piščali lesenih, naprej cin. Lepo-rezoč glas, podoben jezičnikom (Zungenregister).
6. **Rohrflöte** 8', prva oktava les, naprej cin; cevke so obrnjene na znotraj.
7. **Hohlföte** 8', piščali so odprte, 24 lesenih, naprej cin. Različen značaj teh dveh flavt je vsakemu na prvi mah jasen.
8. **Octav** 4'.
9. **Flüt-harmonique** 4', skozi cin, od tretjega c naprej so piščali polovico daljše, a prepiskajo (überblasend); to jim da poseben blišč in značaj živosti.
10. **Flüt à pavillon** 2', piščali so iz cina, skozi tri oktave imajo na vrhu livčee (Trichter). Značaj spremena kakor Piccolo; krasen učinek.
11. **Mixtur**, četverna 2²/₃ itd. 216 cinastih piščali. Mixtura je svetla, tudi v najvišjih legah ne preveč vpijoča.
12. **Cornett**, 3, 4, 5-eren, 5¹/₃, 4' itd., 231 cinastih piščali.

B. II. Manual, 9 spremenov.

13. **Geigenprincipal** 9', cin, v prospektu C 8'. Ta principal je odnev onega iz I. manuala.
14. **Viola major** 16' Bass
15. **Viola major** 16' Discant } oba odprta, les in cin.
16. **Salicional** 8', sedem piščali lesenih, naprej cin. Prav nežen, rezoč glas.
17. **Lieblighgedeckt** 8', prva oktava les, naprej cin. „Lieblighgedeckt“, nomen-omen.
18. **Dolce** 8', prva oktava les, naprej cin. Dolce, djal bi, je najboljši spremen. Zdi se, da glas ne prihaja iz orgel, marveč iz nebeških višav.
19. **Oboë** 8', jezički in kljukice (Krücken) iz medi, drugo cin; jezički tepeči (aufschlagend). Oboë je v teh orglah ves drugačen, nego v prejšnjih Goršičevih delih; ne mislil bi, da pojó jezički. Posebno v gorenjih legah je zadet pravi hobojin značaj.
20. **Fugara** 4', cin.
21. **Flauto dolce** 4', iz najfinejšega smrekovega in česujevega lesa, okrogli labiji.
22. **Doublette** 2²/₃ in 2', 108 cinastih piščali.

C. III. Manual, 4 spremeni.

23. **Viola d' amore** 8', sedem piščali lesenih, druge cinaste. Ta spremen je čisto nov, ameriški; nekteri ga imenujejo tudi Bell' Gamba in to ime tudi zasluži po vsi pravici.
24. **Zartflöte** 8', močno tako tvorjena ko št. 21.
25. **Unda maris** 8', cin, nekoliko tresajev viši vglášena (freischwebende Harmonie); sè št. 23 nastane čudovito lep glas, sličen godbenemu kvartetu (Streichquartett). Treba ga je le slišati, popisati se ne dá. — Združiti se da pa ta spremen tudi z drugimi svojimi sosedi, s sličnim učinkom.
26. **Aeoline** 4', cin.

D. Pedal, 27 tipk in glasov, 6 spremenov.

27. **Untersatz** 32', prav za prav pokrit 16' iz lesa; dodeli pedalu jako veličasten in plemenit učinek, dokaj lepši nego mnogorabljena kvinta 10²/₃'.
28. **Principalbass** 16', odprt; zelo krepak.
29. **Subbass** 16'.
30. **Posaune** 16', jeziki in kljukice iz medi, podstavki in zvočila (Stiefel- und Schallkörper) iz lesa, natorne 16' dolžine. Pozavna ima prav dober značaj, ni preglasna.
31. **Viola major** 16', povzeta iz II. manuala, je izvrsten pedalni spremen za spremljevanje nežnih glasov II. in III. manuala. Ina pa svoje lastne ventile, toraj se igra popolnoma neodvisno od II. manuala.
32. **Octav Bass** 8', les.
33. **Violoncello** 8', les.

E. Postranski vlaki.

34. **Manualkoppel**, II. manual k I.
35. **Manualkoppel**, III. manual k I.
36. **Pedalkoppel**, I. manual k pedalu.
37. **Pedalkoppel**, II. manual k pedalu.
38. **Poziv mehaču** (Kalkantenruf).

Manualni sklepi so pnevmatični, t. j. z vlakom (Registerzug) odprej samo ventil v mali mešiček, ki ga v istem trenutku napolni in dvigne sapa iz velikega meha; mešiček pa s tem, da se dvigne, potegne manualni sklep ali pa odpre sapnik (Windlade) k dotičnim spremenom.

F. Zbiralniki (Collectivtritte).

- a) **Tutti**, vsi spremenjeni sklepi vred (pnevmatično).
- b) **Fortissimo**, k I. manualu in pedalu (pnevmatično).
- c) **Forte**, k I. manualu in pedalu.
- d) **Fortissimo**, k II. manualu in pedalu (pnevmatično).
- e) **Forte**, k II. manualu in pedalu.
- f) **Rollschweller**, vreteno za crescendo in decrescendo za II. manual, potegne pa tudi primerne spremene v pedalu. Rabi se z levo nogo, pa tudi z roko, ker je zanj na strani prirejena ročica (Kurbel). Na levi strani vrh vlakov je okrogla bela plošča, na kateri kazalec natančno naznanja, kateri spremenjeni so že potegnjeni.

Piščali se vglasujejo s zavijki v prerezah (Rollstimm Schlitzen). Vseh piščali je

1366 cinastih

436 lesenih

14 gluhih v prospektu

Skupaj 1816 piščali v 30 pojočih spremenih.

O zbiralnikih še opomnim, da se tako lahko pritiskajo, kakor pedalne tipke, in vender „Tutti“ potegne v hipu 36 potez, skupaj 15—20 kilogramov teže. To stori pnevmatika. — Piščali, tudi pokrite in z ožjo menzuro, odgovarjajo urno in lahko, da je veselje. Menzura je povsod dobro zadeta; sploh orglam ne manjka najožjih, pa tudi ne obširnih menzur; odtod lepo orgljanje, ne da bi prevladali posamezni spremenjeni pri pleno-orgljanji. Opomniti mi je še, da III. manual ni priklopljen k drugemu; orglavci sploh ne delajo tega sklepa, izvzemši narvečje orgle. Vendar se dasta II. iv III. manual skleniti na I. manualu, ako se namreč potegneta manualna sklepa II. k I. in III. k I. In ker sta si soseda med vlaki, zgodi se to lahko v trenutku.

Po vsem tem moram vestno izreči, da so orgle zgotovljene po dogovorjeni dispoziciji in da je gospod Goršič več storil, nego je obljubil. Mogočen je vtis polnih orgel, vedno dostojen, cerkvi primeren, nikdar trivijalen, četudi potegnem Cornett in Mixturo. Moč za veliki cerkveni prostor s precejšno kupolo ravno prava. Bass in Diskant sta v najlepši razmeri. Ravno tako Pedal in Manual. Nežni spremenjeni očarajo poslušalca z milim svojim značajem. Kolkorkrat potegneš nov spremen, vselej si z nova in prijetno iznenaden.

Srečno častitam gospodu Goršiču na tem delu. Znano mi je, koliko je bilo dela, koliko skrbi in misli, a človek vse pozabi, da se le delo srečno zverši. Čestitam pa tudi čč. uršuljinskemu samostanu, ki se lahko ponaša, da ima sedaj najboljšo orgle na Kranjskem.

V Ljubljani, 9. novembra 1891.

P. Hugolin Sattner

D o p i s i.

Iz Ljubljane, dne 8. oktobra. Narodna čitalnica v Šent-Vidu nad Ljubljano obhajata je dne 4. oktobra 25letnico svojega obstanka, ter o tej priliki odkrila v precelje župnijske cerkve vzdano ploščo v spomin pokojnega mnogoletnega šentvidskega župnika in vstanovitelja „Narodne čitalnice“, Blaža Potočnika. Pred odkritjem plošče bila je slovesna sv. maša, pri kateri je pel domači cerkveni zbor pod vodstvom vrlega svojega kapelnika g. Mir. Tomec-a tako, da je moral vsak zavesten katoličan zadovoljiti se gledé cerkv.-glasbenih

določb, ki so se spolnovale, pa tudi vsak navzoči, ki ima le količkaj pojma o cerkvenem petji. Po sv. opravi lu odkrila se je spominska plošča, in pri tej točki slovesnosti navedel je šentvidski rojak č. g. Ivan Babnik v slavnostnem govoru lepe cerkvene pesmi, katere so pokojnemu slavljenecu prihajale iz srca in segale v srce, ter se razširile med narodom tudi zunaj cerkve in tem besedam pristavlja „submontanski“ dopisnik v št. 227 „Slov. Naroda“ v oklepajih: „Zal, da se o sedanjem cerkvenem petji ne more reči kaj jednacega in globoko nas more sram biti, da se ni pela pri maši Potočniku na čast mesto Kyrie tujea Wittta katera njegovih pesmi!“ — Pa to še ni dovolj. Pri skupnem obedu v „Kraljičevi“ (dandanes Mir. Tomec-ovi) gostilni oglašil se še deželni poslanec in odbornik, g. dr. Jos. Vošnjak in (po „Slov. Narodu“) „v daljnem govoru obžaluje, da se zanemarja slovensko petje v cerkvi, da se nadomešča s tujim in prosi navzoče g. duhovnike, naj zopet obude Blaž Potočnikove cerkvene pesmi“. Gnjusil se mi, zopet in zopet zagovarjati stvar jasnejšo od sonca, o kateri je že vsak učencec drugega gimn. ali real. razreda po „liturgiki“ poduččen, da se namreč pri slovesni maši nikdar in nikjer ne sme drugače peti nego v liturgičnem jeziku, (ki je v naši škofiji, torej tudi v Šent Vidu, še vedno latinsko) in da se pri nas slovensko cerkveno petje nikakor ne zanemarja. Tudi ni bilo treba nikake prošnje do gg. duhovnikov, naj zopet obude Blaž Potočnikove cerkvene pesmi; zato je že skrbelo naše „Cecilijino društvo“ in društvo sv. Mohora. Saj je Vam vendar znana „zlata knjiga“, kakor imenujejo mnogi „Cecilijo“, v kateri se nahajajo štiri pesmi ranj. Bl. Potočnika. Le zahajajte bolj pridno v cerkev ne le na vabilo ali na komando, in slišali bodete pri vsaki farni maši, pri kateri mašnik sam ne poje, tudi pogrešane pesmi poleg drugih domačih slovenskih. Pa vidi se pri tem narodnem konjičku Mefistovo kopito, s katerim bi rad obreal naše „Cecilijino društvo“; in zakaj? Ker se vitkate in stvar, o kateri prav nič ne razumete — ne, razumeti nečete. Ustmeno in pismeno se je Vam že natanko razlagalo, pa nič ne pomaga; hoteli ste se še enkrat blamirati in to javno. Kdo hoče narodu svetinje njegove skruniti, kdo mu tujstvo vcepiti? — Nasprotno, mi podučujemo narod in pospešujemo njegov napredek, ker mu boljšamo okus; drugi pa ga tišče nazaj na isto nedostojno stopnjo v glasbi, na kateri so, žalibože, sami „Sram Vas je, toraj“, če se izpolnujejo cerkvena določila? Dobro, da to pove Vaše lastno pero, a žalostno je. Gotovo bi se bile pele pri slovesni maši Potočnikove skladbe, da bi jih sploh kaj sposobnih (latinskih) bilo. Vidite torej g. dopisnik, da je g. pevovodja šentvidski o tem boljše poduččen nego Vi. Ako bi pa morebiti koga še kdaj jezik ali prsti srbeli, in bi se še rad spravil nad vzvišeno cerkveno petje, naj se spominja pravila: „Ne sutor ultra crepidam!“

Iz Maribora. Cecilijino društvo za lavantinsko vladikovino, katero je z zadnjim občnim zborom dne 28. dec. 1890 zopet oživel, vrlo napreduje in upati je, da naša vladikovina ne bode zaostala za drugimi, kjer so že toliko storili za povzdigo žalibog povsod manj ali več zanemarjenega cerkvenega petja. Hvala Bogu, razvita je že zastava sv. Cecilije tudi pri nas, in branili jo bodemo, dasi skoro osamljeni, v vseh slučajih. Za sedaj je nadebuden začetek storjen, se ve, da samo le v Mariboru, v središču naše vladikovine. Tajnik in pevovodja našega društva je zbral okoli sebe nad 60 pevcev in pevk, katere je 5 do 6 ur na teden v petji poučeval. Gospe, gospodične in gospodje so z največjim navdušenjem in s čudovito vztrajnostjo obiskovali pevске vaje; zato pa so se tudi dosegli uspehi, kakoršnih nijedno pevsko društvo v Mariboru do zdaj ni doseglo. Se ve, da ne smemo pozabiti, da naše društvo stoji na strogo cerkveni podlagi — od tod izvira tudi očividni blagoslov Božji, kateri ga je do sedaj spremljal — kljubu vsem zaprekam in predsodkom do delovanja koinaj oživljenega društva. Društveni zbor je prvič javno v stolnici o velikonočnih praznikih nastopil. Pel je vse liturgično, strogo se ravna po cerkvenih določbah gledé cerkvenega petja. Vse je bilo navdušeno za pravo cerkveno petje, in ni bilo človeka, kateri bi se bil drznil trditi, da je Cecilijansko petje dolgočasno, pač pa se je vse strinjalo v tem, da ni le unietno, temveč tudi nezmerno lepo! Pel je zbor za tem še 5 krat pri pontifikalnih mašah. Tekom meseca majnika je dan za dnevom okoli 30 gospá in gospodičn Marijo proslavljalo s krasnimi Marijinimi pesnimi slovečega cerkvenega skladatelja E. Nikela. Poleg tega je društveni tajnik blizo 30 dečkov po 2 uri na teden, in 20 deklie po 2 uri na teden poučeval v petji.

Upati je, da bode naš marljivi pevski zbor do jeseni toliko izvežban, da bode zamogel stalno v stolnici izvrševati svoj posel: opevati slavo božjo in spodbujevati krščansko ljudstvo.

Če je enkrat sveta glasba v stolnici vrejena, če zadostuje po vsem določbam sv. cerkve, pa tudi umetnosti, potem ni dvomiti, da bode to blagodejno vplivalo tudi na župnijske cirkve na deželi. Naslednje objavimo imena vseh čč. udov našega društva, koji so svoje letne doneske društvu poslali. Čč. gg. župniki: Voh 2 gl., Caf 2 gl., Krušič 2 gl., Brglez 2 gl., Sorglechner 2 gl., Petan 2 gl., Cajnkar 2 gl.; vlč. g. kanonik Herg 2 gl., vlč. g. dekan Hajsek 2 gl., profesor dr. Mlakar 2 gl., prof. dr. Feuš 3 gl., prof. Majciger 2 gl., prof. Miklošič 2 gl., prof. dr. Meško 4 gl., prof. dr. Pajek 3 gl., prof. Zidanšek 2 gl., spritual Hribernik 2 gl., korvikar Kavčič 2 gl., stolni kaplan Heber 2 gl., korvikar Hudovernik 2 gl., stolni vikar Borsečnik 2 gl.; čč. gg. kaplani: Raktelj 2 gl., Pajek 2 gl., Lekše 2 gl., Korošec 2 gl., Dekort 2 gl., Pajtler 2 gl., Šinko 4 gl., Pivec 2 gl., Čížek 2 gl., Turkuš 2 gl., 2 neimenovani 3 gl. bl. gospa Warthol 2 gl. — Stroškov je društvo do sedaj imelo 135 gl. 31 kr., tedaj veliko več, kakor dohodkov. Zatoraj vse prijatelje prave cerkvene glasbe lepo prosimo, da mnogoštevilno k „Cecil društvu“ pristopijo, ter ga z besedo in djanjem, s priporočevanjem in z denarjem podpirati blagovolijo. Stroškov bode društvu še več naraslo, ker namerava, v jeseni občni zbor prav sijajno obhajati. Pevski zbor se je zato marljivo pripravljal in prijatelji cerkvene glasbe bodo tedaj zamogli presojevati, koliko se je v tem kratkem času storilo za preukroj cerkvenega petja. Veliko dela nas še čaka, a pogum nam dajejo navduševalne besede sv. Očeta Leona do slovečega boritelja za pravo cerkveno glasbo, jezuita P. Santi-ja (dne 18. avgusta 1891): „Avete la coscienza di difendere la verità e di propugnare il retto ed il giusto: tirate innanzi non badando alle difficoltà. La verità tosto o tardo vince sempre“. Po naše: „Imejte zavest, da zagovarjate resnico in branite pravico: ne ozi-rajte se na nikakoršne težave ali zapreke! Resnica vedno zmaga, prej ali slej! II.

Razne reči.

— Praznik varuhinje cerkvene glasbe, sv. Cecilije, pade letos na nedeljo. Lepa prilika se toraj ponuja cerkvenim zborom, zavetnico svojo počastiti s pravilnim cerkvenim petjem. Kakor čujemo, se na nekaterih krajih že pripravljajo na to slavnost; in prosimo gg. vodje cerkvenega petja, naj blagovolijo o njej poročati v C. Gl-u. Le na dan z uspehi hvalevrednega truda! Taka poročila vneemajo malosrčne in nikakor ne nasprotujejo krščanski ponižnosti.

— Nedeljo, dne 25. oktobra bila je v uršulinski cerkvi v Ljubljani prelepa slovesnost, ki so jo provzročile nove krasne orgle, izdelane in postavljene po „mojstru“ g. Fr. Goršič-u. Ob 9. uri so prevzvišeni gospod knezoškof Jakob med obilno azistenco slovesno blagoslovili in imeli pontifikalno mašo. Pele so čč. nune Stehle-jevo mašo „Salve Regina“; introitus, graduale, offertorium in communio pa koralno — vse dovršeno. Ako bi dali kateri točki prednost pred drugimi, potem jo damo gradualu „Locus iste“, koralu brez orgel, ki je bil tako fino, pobožno in popolnem pravilno popevan, da boljšega še nismo slišali. Tu se je videlo pri vsi maši, kaj da pri petji premore poleg lepega glasu — pobožno srce. Slavnostni govori o orglah in cerkvenem petji bili so trije: zjutraj P. Angelika Hribar-ja, dopoldne P. Hugolina Sattner-ja in popoldne P. Vita Loinger-ja S. J. Izid nunskega pregledovanja novih orgel prinaša naš list drugod; tudi lepi govor P. Hugolina bode prinesel prihodnjič.

— Podučevalnega kurza za orglavce in orglarje, ki sta ga bila letos od 24. do 27. avgusta na Dunaji priredila gospoda Böhm in Krenn udeležilo se je 130 gospodov; onega v Landau-u (pod vodstvom g. dr. Haberla od 3. do 9. avgusta) pa 262 gospodov, med njimi 156 učiteljev.

— Amerikansko. V prihodnji svetovni razstavi v Chicagi mislijo prirediti orjaški koncert na 400 glasovirih, električno med sabo zvezanih, tako da bode le en sam človek mogel nanje igrati. Ako le bode res?

Pridana je listu 11. šteev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.